

***Tetramesa brevicornis* (Walker) nieuw voor Nederland (Hymenoptera: Eurytomidae)**

door

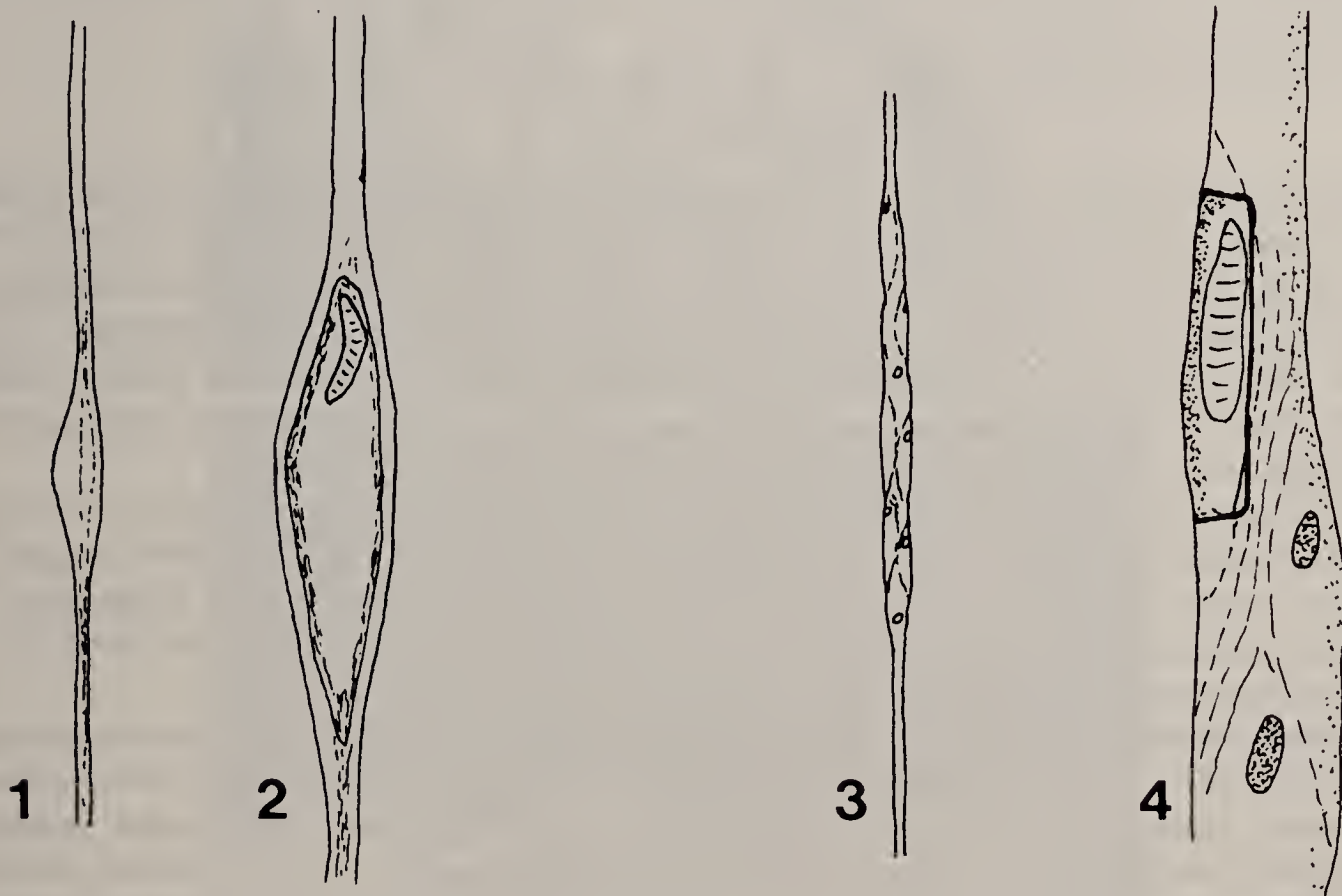
KEES JALINK

ABSTRACT. — *Tetramesa brevicornis* (Walker) new to the fauna of the Netherlands (Hymenoptera: Eurytomidae). Galls made by this species on stalks of *Festuca* spec. are recorded from the province of Zuid-Holland, and a description is given.

In de zeereep van Zuid-Holland tussen Wassenaar en Noordwijk zijn gallen van *Tetramesa brevicornis* (Walker) plaatselijk zeer algemeen. Het zijn langwerpige-spoelvormige verdikkingen van de wand van de halmen van *Festuca* spec., tot 10 mm lang en 1,5 mm, zelden tot 2,5 mm, dik. In elke halm liggen meerdere gallen dicht tegen elkaar aangedrukt. Claridge (1961) geeft een uitvoerige beschrijving van de gal en de veroorzaker.

Op 18 mei 1983 kweekte ik 2 adulten (♂ en ♀) uit 't jaar daarvoor verzamelde gallen; 4 juni ving ik 3 adulten in de zeereep ten noorden van Katwijk. Vanaf juli verschenen de nieuwe gallen in de duinen. Volgens Claridge vliegen de wespen vanaf mei in Engeland. Gallen en wespen bevinden zich in mijn collectie.

Omdat *T. brevicornis* niet voorkomt in de mij bekende Nederlandse collecties, en de gal niet in het Gallenboek van Docters van Leeuwen staat, neem ik aan dat deze soort nieuw is voor Nederland.

Figs 1-4. Gallen van *Tetramesa*-soorten op *Festuca*. 1-2, *T. brevicollis*. 1, aspect; 2, doorsnede 3 ×. 3-4, *T. brevicornis*. 3, aspect; 4, gedeeltelijke doorsnede 7 ×.

De determinatietabel voor *Festuca* spec. (Gallenboek: 183) kan als volgt worden aangepast:

4. — Dunne, gladde spoelvormige opzwellingen van de halm, 6-12 mm lang en 3-4 mm dik. De gal zit boven de tweede of derde knoop van de halm en is soms gebogen. Zelden meer dan één gal per halm. Binnenin bevindt zich een larvenkamer met een wespelarve. De larven verpoppen in de lente van 't tweede jaar. Gallen VIII (1), Wespen V (2). Op *F. ovina* L. en *F. rubra* L. . . . . Wsp.-Eur. — *Tetramesa brevicollis* (Walker)

— Langwerpig-spoelvormige opzwellingen van de wand van de halm, tot 10 mm lang en tot 2,5 mm dik. Verschillende (6-30) gallen op één halm dicht bijeen. De larven overwinteren als pop. Gallen VII (1), Wespen V (2). Op *F. ovina* L. en *F. rubra* L. ....
 ..... Wsp.-Eur. — *Tetramesa brevicornis* (Walker)

LITERATUUR

Docters van Leeuwen, W. M., 1982. Gallenboek. 3e ed., bewerkt door A. A. Wiebes-Rijks, G. Houtman e.a. — *Bibl. k. ned. natuurh. Veren.* 29: 1-355.

Claridge, M. F., 1961. A contribution to the biology and taxonomy of some palaeartic species of *Tetramesa* Walker (Hymenoptera: Eurytomidae) with particular reference to the British Fauna. — *Trans. r. ent. Soc., Lond.* 113: 175-215, figs 1-105.

Schelpenkade 14a, 2313 ZT Leiden.

TYPHAEUS TYPHOEUS (LINNAEUS) (COLEOPTERA: SCARABAEIDAE) ALS PROOI VAN DE KLAPEKSTER, LANIUS EXCUBITOR LINNAEUS. Op 26 februari 1983 nam ik op een heideterrein in de gemeente Baarn een klapetekster waar. Deze is hier de laatste jaren een geregelde gast. Het balanceren op zijn vaste observatiepost, het topje van een Grove den, wisselde hij af met duikvluchten in de begroeiing. Op 3 maart vond ik onder de boom enkele braakballen. Het uitpluizen hiervan leverde behalve veel botjes en muizehaar ook enkele dekschilden op van de Drietand. De kevers waren inderdaad in de omgeving actief. Onder invloed van het zachte voorjaarsweer hadden ze het graafwerk hervat, zoals bleek uit de vele hoopjes vers wit zand.

D. A. Vestergaard, Van Goyenlaan 158, 3764 XM Soestdijk.

EITSCHBERGER, U., 1983. SYSTEMATISCHE UNTERSUCHUNGEN AM PIERIS NAPI-BRYONIAE-KOMPLEX (S.L.) (LEPIDOPTERA, PIERIDAE). Vol. 1: XXII, 504; vol. 2: 601. Vele honderden afbeeldingen, m.n. kleurenfoto's; ca. 300 literatuurverwijzingen. ISBN (beide delen tezamen) 3-923807-00-7. Prijs (groot formaat, slappe kaft) DM 360,—. Uitgave van de Deutsche Forschungszentrale für Schmetterlingswanderungen (DFZS), Humboldtstrasse 13, D-8671 Marktleuthen, BRD (bestellen door overmaking op girorekening 6122-857 München).

Het is niet eenvoudig dit prachtige boek kort te recenseren. Het eerste dat opvalt is de enorme hoeveelheid illustraties: talloze afbeeldingen in kleur van vlinders (ook eieren, rupsen en poppen) van de *napi-bryoniae*-groep (van het hele Euraziatische gebied), voorts bladzijden vol met tekeningen van genitalen en androconiën, foto's van typische milieus, en een leuke verzameling portretten van pieridologen.

In de soortengroep worden door de auteur de volgende (Holarctische) soorten onderscheiden: *napi*, *bryoniae*, *pseudorapae*, *persis*, *bowdeni* (n.sp. uit Turkije), *narina*, *ochsenheimeri*, *segonzaci*, *tomariana*, *eurorientis*, *dulcinea*, *venosa*, *oleracea*, *marginalis*, *acadica*, *angelika*, *virginiensis*, *nesis*, *erutae*, *steinigeri* (n.sp., China), *extensa*, *melete*, *orientis*, *melaina* en *ajaka*, naast veel ondersoorten. Alle taxa worden uitvoerig beschreven (in veel gevallen aan de hand van typemateriaal) en kritisch gewaardeerd. Opvallend is dat veel werk is gemaakt van kweekexperimenten.

Het werk is van een niets-ontziende volledigheid: oudere beschrijvingen worden vaak in facsimile afgebeeld, er staan lange lijsten vindplaatsen in het boek, er is een zeer royale inleiding, enz. Dat is misschien iets te mooi. Maar men heeft wel alles bij elkaar. Kopers van het boek raad ik wel aan het gelijk in te binden — de slappe kaft is niet aangepast aan de loodzware inhoud!

Het boek is het eerste van een nieuwe serie, „Herbipoliana, Buchreihe zur Lepidopterologie”. Ik ben benieuwd naar nieuwe delen! — W. N. Ellis.